עח.

 לט. [לקמן לט:],
[לרב קרי הכי משום חשיבות וע" פרש" בחולין לח. ד"ה לאבא וכו' ומ"ש תוס׳ שם וכן עוד בפרש״ . דיבמות נו: ד"ה מודה ובתום׳ שם ד״ה אמר שמואל יע"ע רש"י שבת נג. ד"ה אבא וברכות מז. ברש"י ד"ה

לעזי רש"י קבילי"א [קיביל"א]. יתד,

מוסף רש"י בור וחולייתה. סניניו הכל גבוה נית הבור נ לקרון צמ:). מצטרפין לעשרה. לשויה הכור לעשו זה. נשוים הכות רשות היחיד ואם הוליא מתוך אוגן חוליא חייב

רבינו חננאל

זיז היוצא מן הכותל והניח עליו סולם כל שהוא. כלומר אפי׳ אין בסולם ד', ממעט. ולא אמרנא אלא דאנחיה אמרנא אלא דאנחיה עליה דזיז, אבל אשוויה אשוויה לא ממעט, דאמרינן אפתויי הוא דקא ממעט. נתן הסולם בכותל עם הזיז, יש לומר הזיז הרחיב ואינו ממעט דהא

לא משתמש בסולם זה יא משומש בסוקם יוו על גבי הכותל, אלא הסולם לעלות בזיז הוא נותן בעת שנתנו בצד עם הכותל. אמר רב נחמן כותל י"ט טפחים גובהו זיז אחד ממעט אותו. כלומר נותנו למעלה בכותל בט׳ ונמצא וחצי טפחים בגובהה של כותל כט׳ טפחים וחצי ממועט מז הכותל ט׳ נשארו נשארו כון הכחות טפחים אחרין וחצי טפח, כיון שאינן י׳ טפחים אינו אוסר. אבל אם גובהו של ממעטו אלא שני זיזין, זיז אחד בי׳ טפחים והסולם

אווו בי טפורם הואנות ממעטו, כאילו קרקע הוא עד אותו הזיז וצריך זיז אחר בעשרין. ויש אומרים סולם נתון על כל ויז וזיז. אמר רב חסדא והוא שהעמידן, אילו זיזין זה שלא כנגד זה והסולמות עליהן. ואם היו הזיזין רחבין ד' טפחים שיכול להשתמש בהן אין צריך. אמר רב הונא עמוד ברשות הרבים י' ורחב ד', ונעץ בו כל שהו ממעט. ונעתק מרשות היחיד ונעשה ככרמלית. ולא

אמרן אלא בזמן שהיתד

גבוה

גבוה מן הקרקע ג' טפחים. אביי ורבא דאמרי

מרשות היחיד אפי׳ גבוה ג׳ טפחים לא מידי הוא,

. כלומר אינו ממעט. רב אשי אמר אע"פ שאינה

גבוה ג' אפשר (דלית)

ברוז ג אפשו (זייונ) [דתלי] ביה מידי כגון מחצלת וממעט. א"ל רב

אחא בריה דרבא לרב אשי דאע״פ שאין גבוה היתד ג' טפחים חזי

לאישתמושי ביה אפשר

זיו היולא מן הכוחל ד' על ד'. טפחים: והניח עליו סולם כל שהוא. אפילו אין ברחבו ד' והעמידו בקרקע וסמך ראשו בזיז הוי כחד מיעוטא והרי בעליון ארבעה וכגון שאין חווקי הסולם מרוחקין שלשה: ולה המרן הלה דהוחביה עליה. סמך רחשו עליו כדפרישית: הכל

אוסביה בהדיה. אללו וראשו נסמך לכותל: ארווחי ארוחיה. לזיז ולא הוי האי סולם מתחתיו דרגא לזיז ואין כאן מיעוט שהוא מובדל מן הקרקע הרבה: לריך זיו אחד להפירו. בסולם כל שהוא והזיז יולא באמצעיתו שאינו גבוה עשרה לא ממנו ולמטה ולא ממנו ולמעלה: לריך שני זיזין. אחד קודם עשרה תחתונים ואחד למעלה הימנו בתוך עשרה עליונים דאי הוה גבוה עשרה לא הוה סגי ליה בסולם כל שהוא מידי דהוה אכותל: זה שלא כנגד זה. שיוכל לקבוע סולם שני מזה לזה: עמוד גכוה עשרה כרה"ר ורחב ד' רה"י הוא והנוטל ממנו והנותן על גביו חייב ואם נעץ בראשו יתל כל שהוא מיעטו לרחבו מארבעה וביטלו מתורת רה"י: יסד. קבילי"א בלע"ו: ובגבוה. היתד שלשה אבל אם אינו גבוה שלשה כגגה דעמוד חשיב ולא ממעט: אפשר דחלי ביה מידי. וכיון דחזי לתשמישתיה דעמוד מיניה חשיב ולא ממעט: מלאו כולו ביחדות. לדידך דאמרת (חד) חד תשמישתיה הוא ולא ממעט יחדות טובא מאי מי אמרינן כיון דלא משתמש בהאי רוחב לאו רוחב הוא: בור וחולייסה. קרקע שניטלה מחפירת הבור והקיפו בו פי הבור סביב: מלטרפת. להשלים עשרה לעומק הבור לשוויה רה"י. וה"ה נמי דחלל הבור ועובי היקף החוליא מנטרפין להשלים ארבעה לרוחבו לחייב הנוטל מעל גב החוליא כלום ואת הנותן על גבה כדתנן בהזורק [שבת דף זמ.] חולית הבור והסלע שהן גבוהין עשרה ורחבין ארבעה הנוטל מהן והנותן על גבן חייב ומההיא יליף ר' יוחנן לטעמיה דאמר מאי איריא דתני חולית הבור והסלע ליתני הבור והסלע אלא הא קא משמע לן דהבור וחולייתה מצטרפין לעשרה וכי היכי דשמעינן מינה לגובה שמעינן מינה נמי דמלטרפין לפותיא דהא קתני

ורחבין ארבעה. והאי דנקט הכא לדר׳

יוחנן ולא נקט מתני׳ משום דבמתני׳ לא תני לירוף בהדיא: ואמאי. הוי גגה דחוליא רה"י הא לא חזו ארבעה דידיה לחשמישתיה מפני החלל שהוא מהן: אלא מאי אים לך למימר דמנה מידי. כגון דף או אבן על פיה ומשתמש: הכא נמי. מניח דף ארבעה או שוטח בגד על היתדות ומשתמש עליו בנחת: סולם ארבעה עשר. שלריך למשוך רגלי הסולם ארבעה מן הכוחל לפי שאין סולם זקוף נוח לעלות: אפילו י"ג ומשהו. שכשתמשוך רגליו מן הכוחל ארבעה לא יהא ראשו נמוך מן הכוחל טפח וכיון דלא הוי טפח לית לן בה: אחד עשר ומשהו. שכשתרחיק רגליו ארבעה יהא ראשו נמוך מן הכותל פחות משלשה וכלבוד דמי: שבעה ומשהו. דם"ל כרב דאמר לקמן סולם זקוף ממעט ואי זקיף ליה מגיע לפחות מג' לראש הכוחל: אמר רב סולם זקוף ממעט גמרא. שמעחי

מרבותי וטעמא לא ידענא דהא אין נוח לעלות: מידי דהוה אאילטבא על גבי אילטבא. שהן מכוונות ואמרן לעילם דממעטין: דקלים שבבבל. פיסקי דקלים של בבל שהניחן סמוך לכותל למעטו אין לריך לקובען בקרקע ואע"ג דדבר הניטל הוא דתורת כלי עליהן

א זיז היוצא מן הכותל ד' על ד' והניח עליו

סולם כל שהוא מיעטו ולא אמרן אלא דאותביה עליה אבל אותביה בהדי' ארווחי ארוחיה ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כותל תשעה עשר צריך זיז אחד להתירו כותל עשרים צריך שני זיזים להתירו אמר רב חסרא י והוא שהעמידן זה שלא כנגד זה אמר רב הונא דעמוד ברה"ר גבוה עשרה ורחב ארבעה ונעץ בו יתד כל שהוא מיעמו אמר רב אדא בר אהבה הובגבוה שלשה אביי ורבא דאמרי תרוייהו אף על פי שאין גבוה שלשה מאי מעמא לא משתמש ליה רב אשי אמר אפילו שגבוה שלשה מאי מעמא אפשר דתלי' ביה מידי אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מלאו כולו ביתדות מהו א"ל לא שמיע לך הא 6 דאמר רבי יוחנן יבור וחולייתה מצמרף לעשרה ואמאי הא לא משתמש ליה אלא מאי אית לך למימר דמנח מידי ומשתמש י הכא נמי דמנח מידי ומשתמש אמר רב יהודה אמר שמואל כותל עשרה צריך סולם ארבעה עשר להתירו רב יוסף אמר אפילו שלשה עשר ומשהו אביי אמר אפילו אחד עשר ומשהו רב הונא בריה דרב יהושע אמר ת אפילו שבעה ומשהו אמר רב סולם זקוף ממעם גמרא ולא ידענא מ"ם אמר שמואל ולא ידע 🌣 אבא מעמא דהא מלתא מידי דהוה אאיצמכא על גבי איצמבא אמר רבה אמר רבי חייא ב דקלים שבבבל אינן צריכין קבע מאי מעמא כבידן קובעתן ורב יוסף אמר רבי אושעיא ' סולמות שבבבל אינן צריכין קבע מ"ם כבידן קובעתן מאן דאמר סולמות כל שכן דקלים ומאן דאמר דקלים

אבל סולמות לא בעא מיניה רב יוסף מרבה

סולם מכאן וסולם מכאן וקשין באמצע מהו

אמר ליה באין כף הרגל עולה בהן

קשין מכאן וקשין מכאן וסולם באמצע מהו אמר ליה ל הרי כף הרגל עולה בהן

שלא מאי אית לך למימר דמנח עליה מידי ומשתמש. אלירוף עשרה לא אינטריך לטעמא דמנח מידי דאם הבור רחב ד' ואינו עמוק עשרה אלא ע"י לירוף חוליא רה"י גמורה היא ומשתמש ליה שפיר כיון שכותלי הבור מבפנים גבוהים עשרה וטעמא דמנח עליהן מידי מה יש להוטיל שם כיון דאין חוליא גבוה י' מבחוץ לרה"ר ולא קאי האי

טעמא אלא היכא דאין הבור רחב ד׳ מבפנים אלא ע"י לירוף חוליא והחוליא גבוה עשרה מבחון לרה"ר דאע"ג דתוכו לאו רה"י הוא על גביו רה"י משום דאי בעי מנח עליה מידי ומשתמש ואע"ג דרבי יוחנן לא הזכיר אלא נירוף עשרה מכל מקום דייק ממילתיה והא לא משתמש ליה משום לר' יוחנן אמתני' דפ' הזורק (שבת דף נט.) קאי כדפירש בקונטרס דשמעינן מינה נמי לירוף ארבעה דהא התני ורחבן ד' ותימה דאמתני' דלקמן בפ' בתרא (דף זט:) דייק נמי רבי יוחנן הכי גבי בור ברה"ר וחוליתו גבוה עשרה טפחים וקאמר ר' יוחנן בגמ׳ אפילו תימא בסמוכין והא קמ״ל דבור וחוליתו מלטרפין לעשרה והשתא מרמי למה לי ואור"י דההיא דשבת אנטריך לענין זירוף ארבעה דלא קתני לקמן ואי לאו ההיא דלקמן מההיא דשבת לחוד לא הוה דייק דהוה אמינא דאגב סלע נקט חולית הבור דבכל דוכתא רגיל להזכיר חוליא נהדי סלע: צריך סודם ארבעה עשר דהתירו. פיי נקונטרס שלריך למשוך רגלי הסולם ארבעה מן הכוחל ולא דק דכי משיך ליה י׳ טפחים נמי מן הכותל שהוא שיעור גובה הכותל יגיע רחש הסולם לרחש הכותל דארבעה עשר הוא שיעור אלכסון של י׳ על י׳ דכל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא וכן פי׳ ר״ח: רב יוסף אמר י"ג ומשהו אביי אמר אפילו י"א ומשהו. ול״ת אם תרחיק רגלי הסולם מן הכותל יומכ , מטפח

י' טפחים

עשרה טפחים ורחש הסולם תסמוך לכותל על כרחך יהיה רחש הכותל גבוה מן הסולם יותר מטפח לרב יוסף ויותר משלשה טפחים לאביי שהרי אם לא היה הסולם אלא יי

טפחים ממה נפשך הוה מתרחק יותר מד׳ טפחים שהרי יפול הסולם לגמרי לארץ וגם אין נראה דלרב יוסף ואביי נמי נשען ראש הסולם לראש הכותל אלא שמקרבין רגלי הסולם יותר מלשמואל ולאביי יהיה קרוב לזקוף דלמה להן למינקט האי שיעורא ולמה הזכירו רב יוסף ואביי אותו משהו אלא נראה לר"י דלסימנא בעלמא נקטי׳ הכי דלעולם לריך להרחיק הסולם כשיעור גובה שנשען על הכותל ושלא יהא גובה הכותל מן הסולם טפח לרב יוסף ולאביי שלשה טפחים כשיעור לבוד ולרב יוסף סגיא במשהו ושלש עשרה פחות שני חומשין שהוא אלכסון של ט' על ט' ולאביי במשהו ועשרה

טפחים פחות חומש שהוא אלכסון ז' על ז': אמר אבל שמואל לא ידע בו'. אליבא דרב קאמר אבל שמואל גופיה סבר דסולם זקוף אינו ממעט דהא בעי סולם י"ד:

סולמות של בבל אין צריכין קבע. אע"ג שאין להס ד׳ חווקין דכובדן קובען ולא כמו שפירש רבינו שמואל דהיינו סולם לורי דלעיל דאם כן לא ה"ל למימר סולמות של בבל ועוד דאההיא דלעיל ליכא מאן דפליג והכא אמרינן סולמות לא:

חקק דראויין למושב אפ״ה כבידן קובען שאין בא אדם ונוטלן וכן סולמות: סולם. כל שהוא מכאן וסולם כל שהוא מכאן אצלו ואין בשניהן לא בזה שני טפחים ולא בזה שני טפחים רוחב וקבע קשין של חבואה כעין חווקין מזה לזה להשלימן לארבעה מהו: אין כף הרגל עולה. בקשים וסתם עליית הרגלים באמצע סולם הוא וזה אין ראוי לכך: קשין מכאן ומכאן להשלים רוחבו לארבעה מהו: הרי כף הרגל עולה. בסולם וראויין הקשין לאחוז היד בהן ולעלות בסולם:

חקק

מפני הכובד שלהן. בעא מיניה רב יוסף מרבה תדות להשתמש בו מהו. א"ל לא שמיעא לך הא דר׳ יותנן בור וחוליתה מצטרפין לעשרה. אמאי והא לא קא משתמש 🔻 סולם מיכן וסולם מיכן וקשין באמצע, בין ב׳ הסולמות מהו. ופשט ליה אין כף הרגל עולה בהן וממעטת.

סימן שעב סעיף יב: ד ה ו מיי' פי"ד מהלכות שבת הלכה :10

ומיי׳ פט"ו מהל׳ שבת הל' ע טוש"ע א"ח סי שנד סעי׳ או: בא ח מיי פ"ג מהלי עירובין הלכה ג טוש"ע א"ח סי שעב סעיף ח: בב ט י מיי שם הלכה ז: בג ב ל מיי שם טור

:ש"ע שם סעיף יג רבינו חננאל (המשך) ליה בבור. כמו החוליא אית לד למימר דמנח מידי כגון מחצלת ומשוה הבור צר כמו החוליא ומשתמש, הכא נמי בעמוד שהוא מלא תידות מנח מידי עלייהו ומשתמש. כיון שאמר כי החולמוח ומתירין לשתי החצירות לערב אחד, הוצרך שמואל לומר כמה יהא גובהו של סולם שהוא ממעט בכותל. ואמר כותל שגובהו י׳ טפחים צריך סולם י״ד טפחים

. גובהו. פי' כיוז דקיימא

לן כי עודף האלכסון על

המרובע שני חומשין כדגרסי׳ כל אמתא

בריבועא אמתא

והסולם לעולם

חומשי

נסמך על הכותל לעלות בו אלא באלכסון, אבל זקוף אין דרך יקון אן יון לכיות ולפיכך אמר כותל י' צריך להיות סולם כדי גובהו של כותל. וישפיעהו כלפי של כוות, וישפיעוו כלפי חוץ באלכסון. ולפיכך צריך כדי גובה כל הסולם ויתרון אלכסונו. וכיון שהכותל י׳ טפחים וכל טפח צריך יתרון למידת דאלכסון שני חומשין, נמצא (ה)שיעור הסולם י׳ טפחים ושני חומשין לכל טפח, הרי י׳ טפחים ועשרין חומשין, עשרין חומשין הרי ד' טפחים, נמצא גובה הסולם י״ד טפחים. רב יוסף אמר אפי׳ י"ג טפחים ומשהו דיי. שאין דרך להשפיעו זה כולו. ופחות מטפח לא חשיב. אביי אמר אפי׳ איז בסולם אלא י"א . ומשהו ומעמידו בראשו של כותל בפחות מג' וכל פחות מג' כלבוד דמי. וכאילו בראש הכותל הוא סמוך, הילכך בי״א ומשהו דיי לו. רב הונא אפי׳ סולם זקוף ממעט הילכך בז' טפחים ומשהו סגיא. אמר רב סולם זקוף ממעט ולא ידענא מאי טעמא. כלומר והלא אין דרד בני אדם לעלות כד. אאיצטבא על איצטבא שהן זקופות וסולמות שבבןבןל אין

צריך לקבען, אלא כיון שנתנו על גבי הכותל

ממעטין שכבידן קובען

הואיל ואיז ניטליז בשבת